

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2024.**

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024 stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Program określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Powyższy Program kontynuuje realizację sprawdzonych w poprzednich latach działań, ale podejmuje również nowe przedsięwzięcia, które mają zwiększyć ich skuteczność.

Wśród problemów społecznych, które destrukcyjnie oddziałują na społeczność lokalną są m.in. problemy alkoholowe i zachowania ryzykowne dotyczące zażywania substancji psychoaktywnych. Zapobieganie tym problemom wymaga tworzenia lokalnych inicjatyw, z podziałem konkretnych zadań pomiędzy instytucje oraz osoby realizujące zadania profilaktyczne, dzięki czemu zadania te nie tylko będą dobrze realizowane, ale także dobrze dostosowane do warunków lokalnych.

Ustawa o zdrowiu publicznym, która weszła w życie w 2015 roku, wprowadziła zadania z zakresu zdrowia publicznego oraz zasady ich finansowania, wskazując jednocześnie wśród realizatorów jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć: socjoterapeutycznych, psychoedukacyjnych, sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów osób uzależnionych i członków ich rodzin;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja w/w zadań jest prowadzona w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie

Gminy Dobrzyniewo Duże, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Dobrzyniewo Duże, 2024 będzie kolejnym rokiem realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Stanowi on kontynuację wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW I ZASOBÓW

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanu takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Istotą badania było zdiagnozowanie problemów społecznych w Gminie Dobrzyniewo Duże oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, problemu uzależnień behawioralnych, zjawiska przemocy oraz innych problemów społecznych.

W tym celu w 2022 roku została przeprowadzona „Diagnoza problemów społecznych”. Badania przeprowadzono w miesiącach czerwiec - wrzesień 2022r. W badaniu łącznie wzięło udział 259 osób (dorośli mieszkańcy - 100, uczniowie - 145 i sprzedawcy alkoholu - 14). Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Diagnozę problemów społecznych przeprowadziła firma zewnętrzna za pomocą kwestionariusza ankiety, która umożliwiła uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie gminy, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży ze szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże.

II. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY DOBRZYNIOWO DUŻE

Pierwsza część pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców miał na celu podanie ich opinii względem wybranych problemów społecznych występujących na terenie ich najbliższej okolicy oraz sprawdzenie zaangażowania respondentów w życie społeczności lokalnej.

Badanie ankietowe rozpoczęto od analizy problemu alkoholowego. Jego celem było oszacowanie skali problemu uzależnień alkoholowych w Gminie oraz scharakteryzowanie grup najbardziej zagrożonych tym problemem.

Na początek ankietowanych poproszono o wskazanie jak często piją alkohol. Niepokojący jest fakt, że 3% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie, 9% pije kilka razy w tygodniu. Kilka razy w miesiącu alkohol pije 24% osób, natomiast 47% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, że 17% badanych osób przyznało, że nie pije alkoholu w ogóle. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie jest dość powszechny, lecz umiarkowany.

Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu, poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, mieszkańcy w większości posiadają wiedzę dotyczącą alkoholu. Zdają sobie sprawę, iż przychodzenie do pracy pod wpływem alkoholu jest czymś niepoprawnym oraz iż alkohol w piwie wcale nie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce. Zdają sobie sprawę z faktu, iż osoby z problemem alkoholowym nie zawsze codziennie sięgają po alkohol oraz wiedzą, że alkoholizm nie jest chorobą dziedziczną. Co istotne, zdają sobie oni również sprawę z faktu, że nawet okazjonalne spożywanie alkoholu może prowadzić do uzależnień.

Kolejnym analizowanym problemem był problem uzależnień od substancji psychoaktywnych. Jego celem było oszacowanie skali problemu w Gminie Dobrzyniewo Duże oraz sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i dopalaczy oraz sprawdzenie dostępności tych substancji w gminie.

Do kontaktu z narkotykami przyznało się 3% mieszkańców. Te osoby deklarują spożycie narkotyków raczej sporadycznie (raz w tygodniu - 1 %, raz w miesiącu - 1 %, użycie jednokrotne -3%).

Najczęściej mieszkańcy, którzy mieli kontakt z narkotykami przyznali, iż zażywali marihuanę 83,33%, dopalacze -16,67%, leki - 16,67%, ekstazy - 16,67%, grzyby halucynogenne - 16,67%, LSD - 16,67% . Respondenci, którzy wcześniej zadeklarowali spożywanie substancji psychoaktywnych zostali poproszeni o określenie przyczyn sięgania po nie. Najczęściej ankietowani wskazali na: ciekawość - 66,67%, wpływ znajomych - 33,33%, chęć lepszej zabawy - 50%, oraz chęć złagodzenia stresu - 16,67%.

Mieszkańców poproszono również o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże. Niepokojącym jest fakt, iż 27% mieszkańców takie substancje w obszarze miejsca ich zamieszkania twierdzi, iż łatwo jest je pozyskać. Większość badanych nie ma wiedzy na ten temat - 70%, w opinii 2% Dobrzyniewo Duże. W przypadku możliwości pozyskania dopalaczy, większość mieszkańców nie zna takich miejsc - 90%. Jednak zdaniem 7% osób wskazało na znajomość konkretnej osoby. Zdaniem 2% osób można je pozyskać w centrum miejscowości.

Zdecydowana większość respondentów nie zna miejsc na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże, gdzie można zakupić substancje psychoaktywne (90%).

W trakcie badań poruszono również problem przemocy. Sprawdzone, czy mieszkańcy wiedzą czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe. Ankietowani mieli za zadanie wskazać zachowania, które ich zdaniem można uznać za akty przemocy. Najczęściej wskazywali m.in. na: bicie — 96%, całowanie, dotykanie wbrew woli - 89%, grożenie, straszenie - 84%, spoliczkowanie - 83%, zmuszanie do oddawania pieniędzy — 82%, zmuszanie do oglądania pornografii - 79%, czy też kradzież pieniędzy czy innej własności — 69%, podszywanie się w Internecie - 57%, nie opiekowanie się kimś, kto wymaga opieki - 55%, krytykowanie wyglądu - 26%. Niepokojącym jest fakt, że aż 18% ankietowanych przyznało, że zna osoby, które doznają przemocy w swoim domu. 48% ankietowanych nie zna takich osób. Natomiast 34% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Zdaniem mieszkańców bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie jest picie alkoholu, choroby, wykluczenie społeczne, zażywanie narkotyków, dopalaczy i leków.

Niepokojącym jest fakt, iż 38% respondentów zadeklarowało, iż doświadczyło przemocy. 38% osób jej nie doświadczyło.

Kolejny blok pytań miał na celu sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat bezpiecznego korzystania z nowych mediów oraz sprawdzenia skali zjawiska cyberuzależnień wśród mieszkańców Gminy Dobrzyniewo Duże. Respondentów poproszono o wyrażenie opinii dotyczącej różnego rodzaju uzależnień. Za najniebezpieczniejszy nałóg uznano narkomanię - 98% osób, a także alkoholizm - 94% zaznaczyło tę odpowiedź. W dalszej kolejności wymieniono - nikotynizm - 62%, pracoholizm - 31%, uzależnienie od hazardu - 43%, sieciholizm - 40%, oraz zakupoholizm- 7%.

Ostatnia część pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców dotyczyła profilaktyki oraz oceny stopnia zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. Na pytanie do kogo zwróciliby się w razie problemu uzależnień lub przemocy, respondenci odpowiedzieli, że; 42% - zwróciłoby się o pomoc do rodziny, 44% lekarza, 24% - skontaktowałoby się z Telefonem Zaufania. W dalszej kolejności wskazano - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - 19%, w Internecie - 17%, u członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 16%. Ponadto, pomocy ankietowani szukaliby w punktach konsultacyjnych- 15%, u znajomych -13%, na Policji - 10%, OPS - 8%, bądź w Zespole Interdyscyplinarnym -3%. Co ważne, część respondentów samodzielnie próbowałoby radzić sobie -11%, bądź nie wie gdzie szukać pomocy -5%.

Na koniec, mieszkańcy zostali poproszeni by ustosunkować się, które według nich działania profilaktyczne przynoszą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu uzależnieniom i przemocy w Gminie Dobrzyniewo Duże. Ankietowani najczęściej wymieniali: warsztaty profilaktyczne dla dzieci- 78%, festyny, imprezy, pikniki - 58%, wykłady, pogadanki - 53%, filmy w telewizji lub Internecie- 47%, akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur - 35%, spoty radiowe - 35%, inne -1%

III. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE GMINY DOBRZYNIEWO DUŻE.

Zachowania ryzykowne są obecnie dużym problemem na całym świecie, Zwłaszcza młodzież, która wchodzi w wiek dojrzewania często jest zagrożona takimi zachowaniami. Coraz trudniej jest im żyć we współczesnym społeczeństwie pełnym pokus takich jak Internet, propagowanie picia alkoholu (w reklamach i przez rówieśników) czy też załatwianie spraw poprzez agresję. Młodzież jest wręcz zasypywana negatywnymi bodźcami ze środowiska i niestety tylko nielicznym udaje się pozostać asertywnym. Współczesna cywilizacja niesie ze sobą elementy, które bardzo obciążają psychicznie młodych ludzi Życie w pośpiechu, niepokoju, dążenia do jak najlepszego statusu w hierarchii między rówieśnikami zwiększa ryzyko podejmowania zachowań ryzykownych. W badaniu problemów społecznych młodzieży w Gminie Dobrzyniewo Duże wzięło udział 145 uczniów szkół podstawowych (44,83% dziewczęta, 55,17% chłopcy).

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów miał na celu oszacowanie skali problemu sięgania przez nich po alkohol.

Nieletni mieszkańcy gminy raczej w niewielkim stopniu spożywają alkohol. Dodatkowo tych, którzy zadeklarowali, że mieli kontakt z alkoholem zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym

fakcie. Co ciekawe (71,43%) ankietowanych uczniów przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe (28,57%) uczniów uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Spśród wszystkich ankietowanych (0,69%) uczniów zadeklarowało, że zdarzyło im się zażywać narkotyki. Stwierdziły, że wzięły te substancje z chęci lepszej zabawy.

Z dostępnych danych wynika, że zażywanie narkotyków przez młodzież w gminie nie jest zjawiskiem popularnym i raczej nie stanowi problemu w społeczności lokalnej.

Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie odpowiadali bardzo podobnie. W zdecydowanej większości uczniowie — (29,66%) uważają, że zdobycie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne, natomiast (5,56%) uczniów twierdzi, że jest to łatwe, a (62,76%) uczniów wskazało, że nie wie, czy zdobycie substancji psychotropowych jest możliwe. Jest to pozytywna tendencja, świadcząca o niskim stopniu zainteresowania młodych substancjami psychoaktywnymi.

Młodzi mieszkańcy gminy w (68,97%) mają świadomość szkodliwości zażywania narkotyków w (17,27%) uważa, że jest to raczej szkodliwe. Inną opinię ma (0,69%) uważa, że są one szkodliwe, (2,76%) sądzi, iż substancje te są raczej szkodliwe, a (10,37%) ankietowanych wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

W trakcie badania poruszono również problem przemocy, 66,27% uczniów wskazało, że nie doświadczyło przemocy, a (33,79%) ankietowanych przyznało, że doświadczyło przemocy.

Głęboko niepokoi fakt, że (30,77%) dziewczynek i (36,25%) chłopców przyznało, że doświadczyli kiedykolwiek przemocy. Wobec uczniów, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (48,98%), a także znajomi (36,73%). Ankietowani przyznali, że rzadziej doznawali przemocy od brata (18,37%), czy siostry (14,29%) oraz od mamy (12,24%) i taty 10,20%. Dodatkowo uczniowie (28,57%) wskazywali „inne osoby”, lecz nie konkretyzowali odpowiedzi. Ponadto (11,72%) uczniów ma kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu (67,59%) ankietowanych nie ma takich osób w otoczeniu (20,69%) wskazało, że „trudno powiedzieć”.

Ostatnie pytanie zadane młodym mieszkańcom gminy dotyczyło zajęć profilaktycznych jaka forma zajęć jest według nich najciekawsza/najefektywniejsza. Dla uczniów są to: pogadanki z wychowawcą (51,72%), zajęcia warsztatowe z psychologiem lub innym specjalistą (24,83%), spektakle i musicale profilaktyczne (23,45%) zajęcia z policjantami (23,45%), oraz (16,55%) wskazało inne formy zajęć nie podając konkretnych form.

IV. BADANIE SPRZEDAWCÓW ALKOHOLU NA TERENIE GMINY DOBRZYŃIEWO DUŻE

Pytania skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miały przede wszystkim na celu sprawdzenie wiedzy ankietowanych dotyczącej problemu alkoholowego w gminie. Wiedza sprzedawców jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień mają oni styczność z osobami kupującymi alkohol, w związku z tym potrafią ocenić skalę zjawiska problemu alkoholowego w gminie.

Na początek respondentów poproszono o ocenę skali spożycia alkoholu w gminie Dobrzyniewo Duże na przestrzeni ostatnich lat. 64,29 % ankietowanych sprzedawców sądzi, że spożycie alkoholu, 21,43% utrzymuje się na tym samym poziomie, a 14,29%, że maleje. Sprzedaż alkoholu osobom nieletnim, zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jest czymś niezgodnym z prawem. 100% sprzedawców uważa, że w gminie Dobrzyniewo Duże nie sprzedaje się nigdy alkoholu osobom nieletnim. 57,14% ankietowanych stwierdziło, że za każdym razem pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni. Sprzedawcy również oceniali, czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym. 64,29% ankietowanych przyznało, że nigdy nie sprzedawali alkoholu osobom nietrzeźwym oraz że sprzedają go rzadko (21,43%). Dodatkowo 71,43% osób przyznało, że wiele razy zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie.

V. ZASOBY GMINY

Zgodnie z wymogiem Ustawy o systemie oświaty placówki oświatowe działające na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże realizują zadania prewencyjne dotyczące zapobiegania problemom społecznym w oparciu o szkoły programy profilaktyki. Działania profilaktyczne są wspierane przez samorząd i dofinansowywane ze środków GKRPA. Osoby, które znajdują się w trudnej sytuacji lub pozostają w kryzysie związanym z problemem alkoholowym, narkotykowym, od innych substancji oraz przemocą w rodzinie korzystają z pomocy terapeuty, który pełni dyżury w Punkcie Konsultacyjnym w Kozińcach i Zespołu Interdyscyplinarnego, gdzie prowadzone jest poradnictwo, motywacja do podjęcia leczenia, zmiany dotychczasowych wzorców zachowań.

VI. WNIOSKI

Działania profilaktyczne na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny one ograniczać się jedynie do środowiska szkoły - uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty. Zdecydowanie korzystnym działaniem jest edukowanie wszystkich grup społecznych w celu kształtowania prawidłowych postaw oraz świadomości względem istniejących zagrożeń społecznych. Holistyczne działanie pomoże podnieść skuteczność działań. Istotnym jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy Dobrzyniewo Duże, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów alkoholizmu, narkomanii, uzależnień behawioralnych zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach.

Z uwagi na powyższą charakterystykę zagrożeń społecznych ważne jest położenie szczególnego akcentu na działalność profilaktyczną wśród dzieci i młodzieży. Wtedy ma miejsce najczęściej inicjacja alkoholowa oraz narkotykowa (choć dużo rzadziej występująca). Weryfikowanie ryzykownych przekonań oraz trening konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem i problemami przyczyni się do zmniejszenia ryzyka sięgania po alkohol przez

osoby niepełnoletnie. Szczególnie ważne jest przełamanie pewnego wzorca, jaki może funkcjonować w powszechnej świadomości — dotyczącego alkoholu jako metody na zapomnienie o kłopotach. Nie bez znaczenia jest także kwestia radzenia sobie z presją rówieśników, jako że motywacja zaimponowania innym była najczęściej powtarzaną w kontekście wszystkich ryzykownych zachowań. Ważne jest wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.

Niezwykle ważnym elementem jest edukacja rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgania pomocy w wypadku występowania przemocy. Aby wzmocnić relacje rodzinne, które stanowią najsilniejszy czynnik ochronny przed demoralizacją młodzieży, należy położyć szczególny nacisk na rolę wspólnie spędzanego przez rodziców i dzieci czasu. Pomocne może tu być promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego na terenie Gminy Dobrzyniewo Duże, tworzenie okazji do wspólnego działania rodziców i dzieci. Rodzicom powinno się zaoferować także możliwość konsultacji i dostępu do wsparcia np. w postaci grup dla rodziców, gdzie mogliby ćwiczyć kompetencje wychowawcze.

Efektownym działaniem mogłoby być zorganizowanie spotkań, prelekcji oraz warsztatów dla rodziców i nauczycieli mających na celu uświadomienie współczesnych zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi- współpraca z instytucjami wspierającymi działania szkoły tj.: pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej, pedagogami szkolnymi, Komisariatem Policji w Choroszczy, czy też z pracownikami Punktu Konsultacyjnego. Rodzice w ten sposób mogliby otrzymać szansę zwiększenia swoich umiejętności opiekuńczo- wychowawczych. Wspólnie z nauczycielami mogliby także wypracować rozwiązania zmierzającej do oprawy komunikacji na linii: rodzice-dzieci. Dowiedzieliby się także jak radzić sobie ze współczesnymi zagrożeniami (dopalacze, alkohol, cyberprzemoc, agresja, papierosy) oraz wypracowaliby alternatywne metody wychowawcze.

W gminie powinna być prowadzona szeroka akcja profilaktyczna związana z zachowaniem trzeźwości podczas prowadzenia pojazdów. Powinna ona być prowadzona we współpracy z Policją oraz liderami środowiska lokalnego. Aby utrudnić dostęp młodzieży do alkoholu należałoby wprowadzić regularne kontrole punktów sprzedaży alkoholu oraz przeszkolić sprzedawców pod kątem ich odpowiedzialności prawnej.

Dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych problemem uzależnienia można by zaoferować udział w młodzieżowych grupach wsparcia oraz dofinansować letni/zimowy wypoczynek uwzględniający program socjoterapeutyczny.

VII. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Cele i działania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024 wynikają z przeprowadzonych diagnoz i badań oraz uwzględniają cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia.

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024 jest kontynuacja wielokierunkowych działań na rzecz zapobiegania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, behawioralnych w społeczności lokalnej oraz ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych i zaburzeń życia rodzinnego, których źródłem jest ich używanie.

Cele Programu będą realizowane poprzez wykonywanie następujących zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, przemocy domowej;

1. Zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości pomocy terapeutycznej, psychiatrycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin, a także innych osób zagrożonych uzależnieniem (Obszar 1 z NPZ – Promocja Zdrowotna, edukacja i kształcenie kadr, Obszar 3 z NPZ – Redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa).

1.1. Kontynuacja działalności Gminnego Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin oraz zabezpieczenie środków na zatrudnienie instruktora terapii uzależnień, psychologa.

1.2. Wspieranie działań grup trzeźwościowych, dofinansowanie aktywnych form działalności.

1.3. Dofinansowanie kosztów dojazdu do miejsca terapii osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

1.4. Przeprowadzenie wywiadów środowiskowych i rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom.

1.5. Przeprowadzanie rozmów interwencyjno- motywacyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu, motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia terapii. Informowanie o miejscu realizacji świadczeń i ofercie placówek odwykowych i innych placówek, np. zdrowia psychicznego oraz udzielania wsparcia w różnych kategoriach problemu.

1.6. Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym.

1.7. Udzielanie pomocy doraźnej, interwencyjnej w zakresie uzależnienia od narkotyków.

1.8. Rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie wsparcia - opieka psychologiczna, psychiatryczna i prawna.

1.9. Kierowanie na badanie biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

1.10. Kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

1.11. Kierowanie osób nadużywających alkoholu i używających narkotyków do Poradni Leczenia Uzależnień.

1.12. Zakup niezbędnego wyposażenia, przyborów, artykułów biurowych, sprzętu komputerowego niezbędnego do prac GKRPA oraz Punktu konsultacyjnego.

1.13. Wsparcie rodziców, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych przez psychologa, pedagoga w ramach poszerzania i podnoszenia jakości psychologicznej oraz objęcie działaniami profilaktycznymi.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową. (Obszar 3 z NPZ Redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa).

2.1. Wspieranie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

2.2. Dofinansowanie aktywnych form letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, a także zagrożonych wykluczeniem (obozy, kolonie, zimowiska, wycieczki).

2.3. Zakup i dofinansowanie zakupu paczek świątecznych dla dzieci i rodzin dotkniętych i zagrożonych współzależnieniem, wykluczeniem społecznym.

2.4. Uczestnictwo w spotkaniach trzeźwościowych organizowanych na terenie Gminy oraz organizowanych wyjazdach na pielgrzymki i inne formy spotkań trzeźwościowych.

2.5. Prowadzenie działań edukacyjnych promujących abstynencję — zakup fachowej literatury.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży - w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych i socjoterapeutycznych (Obszar 2 z NPZ Profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca).

3.1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, realizowanie programów profilaktycznych, spektakli teatralnych, spotkań o tematyce uzależnień dla dzieci i młodzieży.

3.2. Promocja zdrowego stylu życia poprzez: organizowanie rajdów, pikników, wycieczek, zawodów sportowych, nauka pływania dla dzieci i młodzieży, kolonii letnich i zimowisk, festynów, dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych rozszerzających ofertę szkół oraz profilaktyki prozdrowotnej.

3.3. Zakup nagród dla uczestników konkursów i zawodów z elementami profilaktyki uzależnień.

3.4. Włączanie do działań profilaktycznych rodziców poprzez organizowanie spotkań z rodzicami (pedagogizacja rodziców poprzez działania pedagoga, psychologa, funkcjonariuszy Policji).

3.5. Działania o charakterze edukacyjnym przeznaczone dla rodziców, których celem będzie wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, która ułatwi rozwijanie umiejętności wychowawczych, wspieranie rodziców w trudnościach wychowawczych.

3.6. Organizowanie i/lub finansowanie profesjonalnych warsztatów i szkoleń dla nauczycieli, wychowawców dotyczących szkolnej interwencji (nikotynizm, alkoholizm, narkomania, przemoc wśród dzieci i młodzieży).

3.7. Konkursy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych. Dofinansowanie organizowanych festynów, spotkań integracyjnych w szczególności dla dzieci i młodzieży. Dofinansowanie nagród w działaniach profilaktycznych podejmowanych przez inne instytucje.

3.8. Finansowanie ulotek, broszur, publikacji, prasy o tematyce profilaktycznej, gadżetów profilaktycznych z logo GKRPA, które będą wykorzystywane jako promocja/nagrody w działaniach profilaktycznych.

3.9. Organizacja i/lub finansowanie obozu/kolonii profilaktyczno - terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

3.10. Wspieranie działalności świetlic wiejskich z terenu gminy Dobrzyniewo Duże oraz Gminnego Centrum Kultury w Dobrzyniewie Dużym.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień (Obszar 4 z NPZ).

4.1. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych różnym grupom zawodowym w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy.

4.2. Wspomaganie grup samopomocowych, imprez okolicznościowych propagujących trzeźwe obyczaje osobom uzależnionym i ich rodzinom.

4.3. Dofinansowanie zakupu sprzętu sportowego, pomocy dydaktycznych do zajęć pozalekcyjnych w szkołach, wyposażenia świetlic, itp.

4.4. Dofinansowanie wynagrodzeń trenerów, którzy prowadzą zajęcia pozalekcyjne z dziećmi i młodzieżą.

4.5. Współpraca z kościołem, sądem, kuratorami, policją, szpitalami, przychodniami, GOPS oraz innymi instytucjami, stowarzyszeniami działającymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

5. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13' i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej (Obszar 5 z NPZ)

5.1. Podejmowanie przez GKRPA działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów handlujących alkoholem.

5.2. Podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących zakaz sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

5.3. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w programie na 2022 rok dostosowane są do potrzeb lokalnych, przyjętej strategii i celów działania. Związane są z posiadanymi możliwościami prowadzenia określonych form pracy i wykonania w oparciu o lokalne zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych.

VIII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA

Zgodnie z art. 41 ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynagrodzenie dla członków Komisji, za realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok, ustala się;

1. Wynagrodzenie członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniewie Dużym w wysokości:

- 220 zł brutto za udział w posiedzeniu komisji;

- 220 zł brutto za udział w kontroli przestrzegania przepisów dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych;

2. Członkowie komisji potwierdzają obecność na posiedzeniu komisji podpisując listę obecności. W przypadku odbycia posiedzenia komisji w formie zdalnej, wynagrodzenie członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniewie Dużym będzie wypłacane na podstawie załącznika do protokołu z posiedzenia GKRPA w Dobrzyniewie Dużym zawierającego imienną listę członków biorących udział w posiedzeniu komisji i podpisanego przez Przewodniczącego GKRPA w Dobrzyniewie Dużym.

3. Zwrot kosztów podróży służbowych związanych z działalnością GKRPA następować będzie na podstawie delegacji i zawarciu stosownej umowy.

4. Ze środków GKRPA finansowane są umowy zlecenia i/lub o dzieło:

- przewodniczącego

- terapeuty uzależnień;
- psychologa
- biegłej psycholog;
- biegłej psychiatry.

IX. ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Środki finansowe na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat od podmiotów gospodarczych za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 182 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Środki finansowe pochodzące z zezwoleń i opłat na realizację programu profilaktyki w 2024 roku w przypadku niewykorzystania zwiększą wysokość środków do wydatkowania na realizację programu w 2025 roku.

X. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Przewodniczący GKRPA przedstawi Radzie Gminy Dobrzyniewo Duże corocznie informację z realizacji Programu.